

'Tweejaarlijks Verslag 2012-2013' Steunpunt

Armoedebestrijding: 'Wanneer de sociale bescherming niet iedereen even goed beschermt'

Geplaatst op woensdag 25 december 2013 |

Er is vaak op gewezen dat België, dankzij zijn sociaal beschermingssysteem, meer dan andere EU-landen de impact van de crisis heeft kunnen beperken. Henk Van Hoetegem, adjunct-coördinator van het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting, bevestigt dat, maar maakt een belangrijke kanttekening: 'Dat systeem – met zijn twee bestanddelen: sociale zekerheid en sociale bijstand – beschermt niet iedereen even goed.' De gevolgen daarvan neemt het Steunpunt onder de loep in zijn zevende 'Tweejaarlijks Verslag', dat het resultaat is van een dialoogproces met verschillende betrokken actoren.

Centraal in het verslag staat de oproep om de effectiviteit van de sociale bescherming, die een fundamenteel recht is voor iedereen, te versterken. Van Hoetegem: 'Zo vragen we aandacht voor het statuut van samenwonende. Dat statuut houdt, in vergelijking met dat van alleenstaanden, lagere uitkeringen in. Het werkt ontradend voor gezinsvorming, familiale solidariteit – door volwassen kinderen of bejaarde ouders in huis te nemen – en andere vormen van solidair samenleven of groeps wonen. Gevolg: sommige mensen zijn onvoldoende beschermd. Daar mogen we ons niet bij neerleggen.'

In één van de zes levensverhalen die in het 'Tweejaarlijks Verslag' opgetekend staan, klinkt het zo: 'We waren zo stom om toch te willen samenwonen, om een normaal, menswaardig leven als koppel te kunnen leiden. [Door het statuut van samenwonende aan te vragen] verloren we allebei ongeveer 400 euro. De hele tijd een onzeker bestaan leiden, is alleen al voor de zenuwen onmogelijk. Over elke factuur maak je ruzie. [...] Het hele financiële gedoe betekende het einde van onze relatie. Nu weet ik dat ik nooit meer officieel een koppel zal vormen omdat de Directie Generaal Personen met een Handicap een percentage voor samenwonenden hanteert [...] en je dus maar beter alleen kunt blijven wonen.'

'Dat het uitgerekend gaat om mensen in armoede die een oplossing voor hun preciaire situatie proberen te vinden, is een pijnlijke vaststelling', zegt Van Hoetegem. 'Het Steunpunt stelt dan ook voor om een debat te houden over de afschaffing van het statuut van samenwonende in de sociale zekerheid; een samenwonende heeft immers evengoed sociale bijdragen betaald als een alleenstaande. In de sociale bijstand moeten de bedragen van de uitkeringen van samenwonenden herzien worden, onder andere op basis van een studie naar de werkelijke voor- en nadelen van het statuut van samenwonende.'

Dat een recht bestaat, garandeert nog niet dat iedereen er ook gebruik van maakt. Die zogenoemde 'non take-up' geldt nog meer voor mensen die in slechte sociaaleconomische omstandigheden leven. In het 'Tweejaarlijks Verslag' staat het verhaal van een man die enkele maanden aarzelde om bij het OCMW aan te kloppen: 'Ik wist niet of ik dat geld ging krijgen, ik wist niet wat ik mocht verwachten. Dan ben ik daar twee of drie keer gepasseerd en zag ik al dat volk zitten en dan ben ik weer weggegaan.' Toen hij er dan toch aanklopte, werd hij goed ontvangen en geholpen. Henk Van Hoetegem: 'We moeten de sociale zekerheid en de sociale bijstand blijven vereenvoudigen. Met name door een opeenstapeling van selectieve maatregelen en verschillende statuten te vermijden: dat leidt vaak tot een hogere administratieve last, tot stigmatisering van mensen, en tot een hoger risico op non take-up. De overheid heeft al inspanningen gedaan rond de automatische opening van rechten, rond de vereenvoudiging van administratieve procedures en rond pro-actieve stappen naar de burger: die inspanningen

moeten koste wat het kost voortgezet worden.'

Het dialoogproces van het Steunpunt rond dit cruciale thema heeft in elk geval veel mensen gemobiliseerd. Naast analyses van de verschillende thema's – en zes levensverhalen – verzamelt het nieuwe 'Tweejaarlijks Verslag' aanbevelingen voor alle regeringen, parlementen en sociaaleconomische adviesraden in ons land. Het Steunpunt hoopt dat ze zullen bijdragen aan het politieke debat, en dat ze zullen aanzetten tot een doorgedreven strijd tegen armoede.

Meer informatie: u kunt het 'Tweejaarlijks Verslag' terugvinden op www.armoedebestrijding.be

Wie mee wil discussiëren over sociale bescherming kan ook terecht op de www.fullsocialjacket.org, een initiatief van de FOD Sociale Zekerheid (webdocumentaire en blog). Het Steunpunt bracht alvast zijn materiaal van het 'Tweejaarlijkse Verslag' in!

Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting - 18 december 2013